

RE-FORMATIO

(Foto efter Anglican World 1960)

2/1975

DEN GODE HYRDE — (2. s. e. påske)

I SAMME ORGANISME

2. søndag efter Påske, Johannes 10, 11-16

AF PASTOR JOHN SØRENSEN, DRESLETTE

HYRDENS funktion er at samle. På samme måde er det med Jesu hyrdegerning. Den har mange sider, men dens principielle grundfunktion er, at den samler.

Jesus samler mennesker omkring sig. Når han lærer, prædiker og helbreder er der folk omkring ham. Det var der også på Golgatha, og da han siden efter åbenbarer sig som opstanden sker det netop i en kreds af mennesker, som nu er sammen på grund af ham.

I hans lignelser sammenlignes Guds rige derfor med en fest, hvor tjenerne samler alle dem, de træffer på (Mt. 22, 10) eller med et vod, der indfanger fisk af alle slags (Mt. 13, 47). Ja, Johannes kan i sit evangelium udtrykke det sådan, at Jesus døde for at samle Guds adspredte børn sammen til ét (Johs. 11, 52).

Det sidstnævnte skriftcitater minder os om, at den dybeste indsigt i Jesu hyrdegernings væsen må udmønte sig i, at han ikke blot samler omkring sig – men i sig. Som det er skrevet i Efeserbrevet: Det er Guds beslutning i tidernes fylde at sammenfatte alt, både det himmelske og det jordiske, i Kristus (Ef. 1, 10).

Ordet sammenfatte har sprogligt den betydning: at samle under samme hoved, samme hjerne, samme bevidsthed, samme nervesystem: at være samlet i samme organisme. Her er den inderste hemmelighed i Kristi hyrdehverv udtrykt. I sin skikkelse som sand Gud og sandt menneske samler han som den korsfæstede og opstandne enhver, som tror på ham, og ved at

indgå i hans sammenhæng er vi omsluttet af og indoptaget i Guds retfærdiggørelse. I os selv er vi syndere, men i Kristus er vi retfærdige.

At Gud regner os for retfærdige for Kristi skyld er ikke blot noget han fortæller os, så vi nu må tro det – men denne retfærdiggørelse er en handling, hvori han indoptager os. Nadverens fest er denne samling – ikke blot omkring ham, men i ham. Derfor kan det oldkirkelige skrift Didakæ sammenligne menighedens medlemmer med brødet, der oprindeligt var spredt som korn ud over markerne, men nu via mølle og bageri gennemgår en indsamlings- og indbagningsproces: sådan samles og "indbages" mennesker i eu-charistien i Jesu sammenhæng, han, der er livets brød. Sådan manifesterer han sit legeme, kirken. Sådan betyder forløsningen en samling af det brudte; skabelsen af det nye menneske.

Derfor ligger der i Jesu tale om sig selv som den gode hyrde langt mere end dette, at han blot er anfører for et parti. Han er vort egentlige jeg, bevidsthedens dybeste sammenhæng.

Derfor er menneskers samling omkring højmessens en direkte følge af hans handling som hyrde. Den er en illustration af, at han samler i sig. Og i denne samling er vor eneste fremtidige mulighed udtrykt. Når al menneskeskabt samling bryder sammen, skal den gode hyrdes sammenhæng bestå. I nadveren forkyndes hans død, indtil han kommer. At være i kirke er at forvente hans sidste og afgørende komme. Vi skal samles med ham (2. Thes. 2, 1).

Mandag den 26. maj

- 14.00 Messe i Virring kirke v. Poul Ulsdal, Hemmet. Prædikant: Ejnar Krogh, Borbjerg.
- 15.15 Indkvartering og afregning for konventet m. m. (i præstegården).
- 16.00 Sangøvelse (obligatorisk), forv. ledet af Knud Andersen, Helsingør (konfirmandstuen).
- 17.00 Stille meditation i Virring kirke.
- 17.30 Vesper i Virring kirke.
- 18.00 Middag på Hamlets kro.
- 20.00 Bibeltime v. provst Erich Alshauge, Oksbøl. Emne: Præsteembedet (konfirmandstuen). Derefter samtale.
- 22.00 Completorium i Virring kirke.

Tirsdag den 27. maj

- 8.00 Messe i Virring kirke v. biskoppen af Fulham & Gibraltar (Series II). Messen indledes med skriftemål. Prædikant: Biskoppen.
- 9.15 Morgenmad på Hamlets kro.
- 10.00 Oplæg til samtale med biskoppen v. Poul Exner, Albertslund (konfirmandstuen).
- 12.30 Frokost på Hamlets kro.
- 14.45 Non i Virring kirke.
- 15.00 Oplæg til samtale med biskoppen v. forstander Hartvig Wagner, Børkop (konfirmandstuen).
- 17.00 Procession med efterfølgende vesper i Virring kirke. Prædikant: Povl Dahl, Farsø. (Tekst: Rom. 11, 33-36).
- 18.00 Middag på Hamlets kro.
- 20.00 Hvilke konsekvenser bør drages? Videre samtale med biskoppen (konfirmandstuen).
- 22.00 Completorium i Virring kirke.

Onsdag den 28. maj

- 8.00 Højmesse (levitmesse) i Esserbæk kirke. Prædikant: Johs. M. Nielsen, Tårnby.

- 9.30 Morgenmad på Hamlets kro.
- 10.15 (præcis) Generalkapitel i konfirmandstuen, indledning v. Knud Christensen, Frederikssund.
- 13.00 Frokost på Hamlets kro.
- 14.30 Non i Virring kirke. Bortsendelsesprædiken v. Ejlf Kristensen, Tersløse.

*

Priser: Mødeafgift 35,- kr.
2 dages madpension på Hamlets kro 130,- kr.
Værelser for overnatning: Uggeluse kro, tlf. 06-49 44 08, 8900 Randers.
Auning kro, tlf. 06-48 30 13, 8963 Auning. Ørsted hotel, tlf. 06-48 80 66, 8950 Ørsted. Div. hoteller i Randers.
NB. Man sørger selv for bestilling! Medbring: Alba/korskjorte, stola, tidebog og antifonale (den nye udgave!) Tilmelding: Senest 19. maj til sognepræst Povl Dahl, 9640 Farsø. Telefon 08-63 1078.

Børge Barsøe, Frede Møller,
Virring. Vissenbjerg.

Povl Dahl,
Farsø.

FRA EKSPEDITIONEN

DET har vist sig, at en del af de i nr. 1 indlagte indbetalingskort er faldet ud. Vi beder derfor dem, der ikke har modtaget et sådant, om at forlange et hos posten og bruge det i stedet for (gironr. og -adresse, se bladets bagside).

Samtidig beder vi dem, som endnu ikke har betalt deres abonnement, om at ile dermed, så vi kan spare "rykkeren".

Venlig hilsen,
Re-formatio.

KIRKELIG FORNYELSE

HVAD ER DENS PROGRAM 2

AF LEKTOR ERIK PETRÉN, GÄVLE

Nedenstående artikel er – skønt skrevet for mere end 10 år siden og ud fra svenske forhold – dog et gyldigt udtryk for den højkirkelige bevægelse i Danmark, dennes syn og program – også i 1975. Ja mere end nogensinde har også Den danske Kirke brug for dette syn; dets modsætning tegner sig mere og mere tydeligt!

Red.

KORSTEGN, Knæfald og Processioner anses af mange for Hovedpunkter i det højkirkelige Program. Mere uklar, men lige saa udbredt er den Forestilling, at Højkirkeligheden sigter mod at trykke Lægfolket ned i aandelig Umyndighed under et intolerant og forstokket Præsteskab.

Vi veed, at dette og meget mere er Vankundighedens Svar paa Uforstandighedens Spørgsmaal. Ikke desto mindre staar der blandt os selv en Spørgen tilbage: hvad er egentligt vort Program?

Nu er Hemmeligheden ved den levende Bevægelse i vor Kirke, som har faaet Navnet Kirkelig Fornyelse, at den er ikke opbygget over et Program, men ledet af en Vision. Vi er blevet grebet af et Syn, og det Syn slipper os ikke før vor Dødstime. I forskellige tilspidsede Situationer bliver Dele af Visionen omsat til konkrete Programpunkter, som, løsrevne fra deres Sammenhæng, bliver mistolkede, overdimensionerede og kritiserede. Men det er Visionen, der bærer og leder.

SYNET AF KRISTI KIRKES FYLDE.

Synet af en Kirke, hvori hele det uforkortede bibelske Dogme er levende og

virksomt, en Kirke, som lever i og af Skriftens udtømmelige Rigdomme; en Kirke, som lever i Enhed med Guds Folk ned gennem hele dets Historie, gennem den gamle Pagts Israel og dets Fædre helt intil den Forjættelse, som blev givet Eva ved Begyndelsen af vor Slægts Ørkenvandring; en Kirke, hvori Bod og Omvendelse stadig sker, og de kristne stadig voxer i Visdom, Udholdenhed og Kærlighed; en Kirke, hvori Daaben, Genfødselsens Bad, virkelig fungerer og tager Skikkelse i daglig Bedring; en Kirke, hvor alt Kristentliv paa een Gang kulminerer i og fødes af det fælles Møde med hele Kirkens Herre i Bekendelsen, Lovsangen, Ofret, Ordets Forkyndelse og Modtagelse og hele Folkets Forening med Ham i Hans Legems og Blods Sacramente; en Kirke, hvori der raader Fred, ved, at hvert Lem har sin Plads og sin Funktion og opfylder den, saa at "enhver gaar lige ud, og ingen tager Fejl af sin egen Sti" (Joel 2, 7 f.); en Kirke, hvori det apostoliske Hyrde- og Læreembede kommer til sin Ret uden at forgribe sig paa det Offerpræstedømme, som alle døbte er kaldede til at udøve i Kærlighed, Tro og Lydighed; en Kirke, hvori Biskopperne er sande Fædre i Kristus, Stammehøvdinge i Guds Folk, Vægttere paa Sions Mure og Dommere mellem Israel og dets aandelige Fjender, og hvori de ogsaa liturgisk indtræder i den Husfaderfunktion, som rettelig tilkommer dem; en Kirke, hvori Kaldelse til Bønnens og Kontemplationens Livsform er noget lige saa naturligt og selvfølgeligt som Troskab mod de jordiske Opgaver; en Kirke, hvori Sjælene opdrages til Modenhed til Himmelen, hvor de i Evighed skal staa for Guds Trone, lovsyngende vor Gud og Lammet.

Det, som her har grebet os, er Sy-

net af denne Kristi Kirkes Fylde virkeliggjort i den Svenske Kirke. I denne trængte, hundsede, statsdirigerede, vankelmødige, tvivlrådige, splittede, trosfattige, uhellige, verdenskloge, misligholdte og ufarlige svenske Kirke, som nu er saa fuld af Skinkristendom og de dødes Ben, som rummer saa megen barnagtig Umodenhed, barnagtig Vankundighed og barnagtigt Overmod og saa lidt af moden Troskudskab og af helligt Levned. Det kan synes at være en Tro hinsides al Fornuft, i Sandhed et Credo quia absurdum.

Alligevel er vi ikke henvist til udelukkende at tro uden at se. Fra to Sider støttes vor Tro af Fakta.

For det første, naar vi betragter den Arv, som vi har faaet at bære og forvalte. Her findes det bibelske Dogme og Skriften selv, Liturgi, Prædiken, Sjælesorg, Embede, Kirkesang, Vækkelse, Teologi. Her findes Kristi Kirkes Enhed, i Troens, Embedets og Menighedens Succession, ned til den apostolske Urmenighed. Her findes den økumeniske Forpligtelse og Ansvar for at gøre Guds Lov og Kristi Evangelium kendt for alle Folk og for alle Mennesker i vort eget Folk.

For det andet – og det bliver trosafgørende for mange af os – viser Gud selv, at Han ikke har opgivet os. Naar vi efter Apostelens Formaning virkelig frembærer vore Legemer, d. v. s. vor Arbejdsevne og alle vore menneskelige Muligheder, som et Offer af Brød og Fisk, da velsigner Herren selv vore Gaver og gør Undere med dem. I os og om os er Aandens Værk i Gang. Mennesker naas af Guds Kaldelse og siger ja til den, Synd opdaes, bekendes og forlades. Sacramenterne forvaltes og modtages stadigvæk som en synlig Udformning af Kristi Kirkes Enhed. Apostlenes Undervisning modtages i troende Hjerter. Indsigten i Bibelordets rette Natur og virkelige Ærinde breder sig langsomt, men sikkert. Tværs gennem Vildfarelsens og Opgivelsens udvortes Herredømme bygger Gud sin Kirke i os og blandt os.

Hvordan bliver i denne Situation vort Program?

Svaret er saare enkelt: at fortsætte med i Tro og Bøn at frembære vore Kornbrød og vore Fisk til den Herre Jesus. Eller for at anvende en anden apostolisk Formulering: at ikke være ulydige mod det himmelske Syn. Først og fremmest har vi alle at holde Synet levende i os, og bl. a. for at hjælpe hverandre med det arrangerer vi nu og da Kirkedage, hvor vi kan se en større Flig af Kristi Kirkes Fylde, end vi ellers ser i vor svenske Hverdag af det Herrens Aar 1962. Men enhver af os er ogsaa bleven betroet at omsætte et særligt Stykke af det himmelske Syn i jordisk Virkelighed. En har til særlig Opgave faaet Kirkemusikken, en anden Teologien, en tredje Menighedsraadenes Omvendelse, en fjerde Ægteskabsspørgsmaal, en femte Tidebønnen, en sjette Ungdommens Optragelse, en syvende de samfundsmoralske Problemer o. s. v., o. s. v. Nogle er virksomme inden for to eller tre Sektorer, men det er, naar alle Lømmene, ethvert i Troskab mod sin særlige Opgave, samvirker under Aandens Ledelse, at Guds Kirke fungerer. Vort Program er altsaa intet andet end det, som tegnes allerede i Begyndelsen af Det nye Testaments ældste Skrift: Troens Gerninger, Kærlighedens Arbejde og Udholdenhed i Haabet (1. Thess. 1, 3).

Til sidst et Ord om vor Taktik. Det er klart, at vi som Retning, der har en Mening, søger at gøre os gældende blandt andre Retninger, der har en Mening. I Bestyrelser, Komitéer og Meningsytringer fremfører vi vor Opfattelse og argumenterer for den efter bedste Evne. Ved kirkelige Valg af forskellige Art forsøger vi at placere vore Folk. Bliver vi angrebet i Pressen eller anmeldt for Justitsombudsmanden, forsvarer vi os, saa godt vi kan. Men hele Tiden veed vi, at det ikke er paa det Plan, Striden om Kristi Kirkes Virkeliggørelse i den Svenske Kirke afgøres. Den Kamp, vi skal kæmpe,

er ikke mod Kød og Blod ... Vor Tro paa Sejr grunder sig ej heller paa Forstillingen om nogen Overlegenhed hos os, hvad angaar Resourcer af den Art, som staar til Verdens Disposition. I den ydre Magtkamp kan vi altid blive slaaet, og vi bliver det jo faktisk ofte nok.

Dog er vi uovervindelige. Ikke bare, fordi vort virkelige Liv og vor virkelige Styrke er skjult med Kristus i Gud og utilgængelige for denne Verdens Mægtige. Men fordi vi har faaet Del i en Indsigt i Guds Riges Hemmeligheder. Det er jo ikke vore egne Meninger, vi fører til Torvs, men den Tro, som een Gang for alle er overleveret de hellige. Efterhaanden som Menne-

sker ikke længere lader sig nøje med Vrængbilleder og løse Rygter, men virkelig begynder at lære denne Tro at kende og forstaa, hvad den indebærer, gør de en Opdagelse. Den gælder Skriften og Kirken. Nogle opdager først Skriften og begynder at ane, hvad det vil sige, at den i sin Helhed er Guds Ord til os. Andre kommer først til Kirken og lærer i den at se Guds Gerning. I hvilken Ende man end begynder, kommer man, om man holder fast ved, hvad man har faaet, frem til at se Enheden mellem Guds Ord og Guds Gerning, Kirken i Skriften og Skriften i Kirken.

(Fra svensk v/O. F. Stjernfelt)

AUDIENS I WIEN

AF PASTOR KNUD CHRISTENSEN, FREDERIKSSUND

W IEN – den skønne stad ved Donau. Vi havde en uges ferie til gode, og det, som jeg længe havde drømt om: at mindes ungdommens glade dage ved Universitetet i Wien, gå på de gamle gader, tænke på gamle venner og besøge dem, gå til gudstjeneste søndag formiddag i den evangeliske kirke i Dorotheergasse og sidde i Operaen – alt dette skulle vi opleve igen. Men ca. 14 dage før afrejsen slog det mig: i Wien bor der også en kardinal. Han bor i det ærkebiskoppelige palæ lige ved siden af Stephansdom. Hvorfor skriver du ikke til ham og beder om en audiens? Det gjorde jeg. Jeg skrev til ham, at jeg kom til Wien på ferie den første uge i februar, og hvis det var muligt, ville jeg gerne have en samtale med ham om situationen i den danske Kirke. Jeg skrev til ham, hvem jeg er, og hvad jeg arbejder med, og dagen før vor afrejse kom der brev fra kardinalens sekretær: "dass sein Eminenz gern bereit ist, Sie zu einem Gespräch zu empfangen". Jeg skulle blot ringe til sekretæren, når jeg kom til Wien, for at afta-

le tidspunktet.

Det blev torsdag den 6. februar kl. 10.15.

Inden audiensen gjorde det godt med en halv times stilhed i Stephansdom. Jeg måtte nøje overveje hvad jeg skulle fortælle.

I det ærkebiskoppelige palæ blev jeg af en portner vist tværs over den indre gård til hovedtrappen, en mægtig hal med en smuk trappe belagt med en rød løber, sådan som man kender det fra billederne ved aftenselskaberne på Christiansborg. Heldigvis kom der en præst, som også skulle i audiens, så han kunne fortælle mig, hvilken af dørene jeg skulle gå ind ad. I forværelset sad 4 til 5 præster, så jeg kunne regne ud, at audiensen ville blive kort, og da den audienssøgende før mig talte længere end til kl. 10.15, havde jeg endnu engang tid til at gennemtænke samtalen.

Døren gik op. Ud trådte en gammel præst, og så var det min tur. Kardinalen stod lige inden for døren og hilste elskværdigt. Han førte os til et bord og et par stole i det sparsomt møblere-

de, men absolut smukke rum. Vi kunne sætte os ned. I baggrunden stod en dør åben til værelset ved siden af, det så ud, som om det var kardinalens soveværelse. Alt var stille omkring os, og kardinalens holdning og den måde, han så på mig på, gjorde at jeg følte mig tryk, jeg kunne ganske roligt begynde:

Jeg takker meget for denne audiens, for vi er nogle præster i den danske Kirke, der føler, at vi er meget ensomme. Situationen i den danske Kirke er den, at der er mere demokrati end tro og lydighed. Menighedsrådsmedlemmer vælges på demokratisk vis. Om de har tro og går til gudstjeneste og den hellige nadver er ligegyldigt. Menighedsrådene vælger præster og biskopper, hvilket giver sig udslag i, at der vælges biskopper, som er villige til at gøre, hvad menighedsrådene forlanger, og som betragter sig selv mere som embedsmænd under Kirkeministeriet end som tjenere i Kirken. (Kardinalen havde hørt noget om en ateistisk kirkeminister i Skandinavien!) Det demokratiske princip fører måske til, at vi snart får en kvinde som biskop i Danmark, måske oven i købet i København (kardinalen undrede sig åbenlyst). Vi er i den situation, at f. eks. unge teologiske kandidater ikke kan vide sig sikre, når de skal ordineres. De bliver måske tvunget til at lade en kvindelig præst deltage i ordinationen. Vi betragter den danske Kirke som den hellige katolske Kirke i Danmark, selv om vi naturligvis ved, at den har mangler. Derfor bliver vi i den. Desværre har det danske folk en stor skræk for romerkirken, og det vi arbejder for er ikke en romanisering af den danske Kirke, men en restaurering af den, så den igen kan være en sand Kirke, og i denne situation føler vi, at vi står uden åndelige ledere (biskopper), derfor har vi bedt den anglikanske biskop for Europa om at komme til vort konvent i maj.

Det var meget tydeligt, at kardinalen straks forstod den situation vi står

i, og han sagde:

"Hvordan skal jeg hjælpe jer, så det ikke ser ud som en indblanding fra vor side?" – "Kan I ikke skrive et op-råb til det troende lægfolk for at give det mere mod!"

Han spurgte om hvor mange biskopper vi har og om slet ingen af dem er på vor side.

"Hvad med journalister i radio og TV og i de kirkelige blade?" – "Hvor mange præster er I i den højkirkelige bevægelse?" – "Jeres situation er som det var i den engelske kirke inden oxford-bevægelsen brød frem, derfor er det klogt af jer, at I har sendt bud efter den anglikanske biskop, som jeg selv kender. Her fra Østrig er der ikke meget jeg kan gøre for jer, men jeg skal fortælle det økumeniske sekretariat i Rom om jer. Derfra kan man uden tvivl hjælpe jer og give jer nogle gode råd, også på en sådan måde at det ikke bliver til anstød for dem, der er bange for romer-kirken. Jeg skal også skrive om jer til prior i Taizé, og næste gang jeg kommer der, skal jeg forsøge at anspore nogle af de unge mennesker til at besøge Danmark".

Vi talte sammen i 15-20 minutter. Til slut sagde jeg, at når jeg havde bedt om denne audiens var det, fordi vi ikke betragter romer-kirken som en fjende, følte os meget alene, og gerne ville, at romer-kirken skulle vide noget om vor situation.

Hertil svarede han: "Jeg forstår godt, det ikke er jeres opgave at romanisere den danske kirke. Jeg skal nok lade min viden om jer gå videre, og det er os ikke ligegyldigt, hvordan det går den evangelisk-lutherske kirke i Danmark".

Efter et par spørgsmål om mit sogn, mit embede, min familie og min ferie i Wien var audiensen forbi. Jeg bukkede dybt og takkede.

I forgemakket sad de andre præster og ventede. Dem sagde jeg farvel til med et Grüss Gott. Da jeg gik ned ad trappen, slog det mig, at vi også havde talt om, at Herren er mægtig! ■

OM ÆGTESKABET OG DETS INDGÅELSE

AF PASTOR O. LUND PALLESEN, LYNGBY

ALLE præster i folkekirken kender forhåbentlig samvittigheds-konflikten, når de stilles over for spørgsmålet om fraskiltelse. Om end man som præst har truffet en principiel afgørelse for eller imod, bør princippet ikke affærdige samvittighedsuroen. Det bør henholdsvis ikke afsvække alvoren ved at vie i flæng eller styrke en formodning om at være på den sikre side ved kategorisk afvisning.

For at finde en theologisk forsvarlig position i sagen er, så vidt det kan skønnes, en evangelisk, ontologisk nyorientering nødvendig i spørgsmålet om natur og nåde. En eensidig behandling af emnet ud fra det reformatorisk-soteriologiske begrebspar synd-nåde fører ikke til nogen klaring, endsi- løsnings af et problem, der drejer sig om et naturforholds interne relevans til kristendommen, med mindre man vil nedskrive den kirkelige vielse til en from, men principielt ligegyldig handling i forbindelse med selve dette forholds indgåelse. Problemet kan næppe finde nogen virkelig klaring uden det finder sin plads i lyset af både 1. og 2. trosartikel i deres indbyrdes eenhed. Hvis det kun ses i lyset af 1. artikel som en skaberordning, bliver det udelukkende et profant anliggende, og den kirkelige vielse ligegyldig. Ses det kun i lyset af 2. artikel, bliver der tale om et naturforhold, hvorover den forensiske retfærdiggørelse ved den kirkelige vielse forkyn- des, uden at det i sin struktur kan siges at have relevans til den evige frelse, forkyndelsen taler om, da det jo er et jordisk, tidsbestemt forhold, som i sit væsen principielt må være uafhængigt af evangeliet om frelse af

nåde alene. Det er eo ipso som forhold uden for frelsesforjættelse, om end det nok som middel til menneske- slægtens fortsættelse på jorden på en måde indgår i frelsens økonomi, som hævdes af romersk-katholsk teologi.

Spørgsmålet om ægteskabets eventuelt sakramentale karakter undgår vi ikke at tage stilling til. Romerkirken hævder, omend med vanskelighed, at ægteskabet i sig selv er et sakramente. Det tilhører jo efter almindelig be- tragtnings kun det naturlige og ikke det åndelige liv og er ovenikøbet ikke en handling, men et forhold. Efter romer- kirken er det jo ikke vielsen, men æg- teskabet selv, der er et sakramente, uopløseligt og uigentageligt. Det be- tragtes her som en grundordning, der er indstiftet af Gud, og af Kristus gjort til et sakramente, hvis minister, for- ma og materia romersk teologi har vanskeligt ved at bestemme.

Skønt den evangeliske kirke formelt har forladt skemaet: Natur-nåde og hovedsagelig erstattet det med det in- congruente – ja vel incommensurable – synd-nåde, hævder også denne kirke- afdeling ægteskabet som een efter sin idé livsvarig og monogam forbindelse, noget, som kun døden kan ophæve.

Den etnografiske undersøgelse af spørgsmålet om polygami og monoga- mi lader vi ligge og indskrænker os til en systematisk klargørelse og begrun- delse af det faktisk foreliggende, krist- ne syn på ægteskabet og dets indgåelse.

Vielsesritualets indstiftende ordlyd regner med ægtefællernes konsensus som det afgørende, der nu ved publika- tion for Gud og mennesker får retsgyl- dig og kristeligt gyldig karakter. At der med handlingen er tænkt på mere end en publikation viser udtrykket bru-

devielse. Her er tale om en initiations- handling til en ny stand i livet.

Som alle andre ting i livet af etisk relevans er det kristne ægteskab gave og opgave. Som alle andre livsforhold er ægteskabet, som det er blevet sagt: "Udviklingsmulighed for den kristne personligheds udfoldelse". Ægtefællen er en medhjælp ikke blot familiært, so- cialt, medmenneskeligt; men en med- hjælp til det at leve overhovedet, etisk- eksistentielt forstået. Det er en hjælp til det at blive helt menneske ("eet kød"), et udtryk for næsteforholdets stærkeste konkretisering. Eet menne- ske, d. v. s. et menneske med Gud over sig og medmennesket hos sig, hvilket atter vil sige med Guds og medmenne- skets krav, dom, tilgivelse og forjæt- telse (jvf. E. Geismar) over sig. Ægte- skabets gave, dets hjælp til det at leve er derfor en hjælp til at glemme sig selv, at forløses til tjeneste i en kær- ligheds ejendommelige forening af selvfornægtelse og selvhævdelse.

Opgaven er at virkeliggøre kærli- gheden i tiden (S. Kierkegaard), at over- sætte forelskelsens umiddelbare gre- bethed og oplevelse til dagligdagens etisk-reflekterede udholdenhed, at la- de kærligheden blive kød og blod i handling. Den kræver løftet om at vil- le elske til døden som det løfte, det på een gang er kærlighedens glæde at afgive og samtidig en byrde, som den menneskelige kærlighed i sin omskifte- lighed ikke kan gå ind under og ikke ev- ner at bære. Ethvert andet sted end netop for kirkens alter er det derfor til syvende og sidst en meningsløshed at aflægge det løfte, endsi-ge kræve det aflagt, fordi "tempora mutandur, et nos mutamur in illis". Et løfte til dø- den kan ikke baseres på menneskelige kræfter. Vor kærlighed er eros-be- stemt (jvf. Nygren: Eros og Agape), le- ver af ægtefællens virkelige eller til- digtede egenskaber. Den kærlighed, der på een gang går ind i og overvin- der tiden, den, der aldrig bortfalder, den værdiskabende, møder os kun i Kristus med sit krav, dom, tilgivelse

og forjættelse.

Kravet om, at "de to skal være eet kød", er ikke kravet om at være ens; men om to selvstændige personlighe- ders opgåen i et højere fællesskab. Ik- ke den enes underkastelse under den andens vilkårlige tyranni, men vel en udholdenhed i tilgivende kærlighed. Ik- ke i overbærenhed, for overbærenhe- den er billig og i virkeligheden udtryk for foragt; men i tilgivelse, der er dyr, fordi den koster noget af een selv. Derfor drejer spørgsmålet i ægteska- bet sig hverken først og fremmest om sexuel tilpasning eller om to karakte- rers skæbnebestemte mulighed for ar- bejdsfællesskab; men om at have alt fælles i gensidig tillid til den kærli- ghed, der giver og tilgiver. Ægteskab er virkelig at halvere sine rettigheder og fordoble sine pligter, men også at halvere sine sorger og fordoble sin glæde; et fællesskab om hjerternes dy- beste hemmeligheder, trygt i tillid til kærligheden.

Et ægteskab, der indgås for kirkens alter, er vel ikke i sig selv bedre end et borgerligt indstiftet; men det er ind- gået under ganske andre forudsætnin- ger. Kirkeligt eller borgerligt bryllup er ikke et alternativ af økonomisk el- ler solennitetskarakter; men et spørgs- mål om ægtefællernes bekendelse til den menneskelige eller guddommelige kærlighed som øverste norm for deres samliv. Er ønsket om kirkelig vielse ikke udtryk for en sådan bekendelse, er det ingenting. Det må være et ud- tryk for at stille naturen ind under den guddommelige kærligheds evige bestem- melse, en bekendelse til den kærlighed, hvor tilgivelsens og forligelsens offer- and kendes som det største.

Ægteskabet er ikke i sig selv et sa- kramente. Også det borgerligt indstif- tede ægteskab er et ægteskab. Og ind- førelsen i ægteskabet ved kirkelig viel- se er ikke et sakramente; men vel et sacramentale, som omfattende et for- hold er uigentageligt, så længe det ik- ke er opløst ved døden. Derfor er også den kirkelige initiationshandling ved

brudevielse ledsaget af en forkyndelse af det kristne ægteskabs principielle uopløselighed.

En gentaget kirkelig initiationshandling til et ægteskab med een eller to, hvis tidligere kirkeligt indstiftede ægteskab ikke er ophævet ved døden (vel at mærke den legemlige død), er ikke bare uansvarlig men meningsløs. Meningsløs som en gentaget konfirmation eller ordination er det. Ritualer forbyder jo da også efter ord og ånd gentagelse. Det forkynnder, at ægteskabet er livsvarigt; og når det brydes, skyldes det vor synd.

Præsten i den danske folkekirke er frit stillet, når fraskilte anmoder om kirkelig vielse. Dette kan føre ind i mange pinlige situationer og overvejelser. Bare en parentes: Hvad vil forøvrigt vielse af den "uskyldige" part sige? Hvem er det?

Mennesker opfatter det som en dom over personer og forhold, når der siges "nej"; men hverken kirken eller præsten tiltager sig domsret, når der er fri adgang til alterbordet og fri adgang til kirkelig velsignelse af borgerligt indgået ægteskab. Og når kolleger nægter de præster agtelse, der sonder mellem kirkelig vielse og kirkelig velsignelse, må det forhåbentlig bero på, at problemet er forkert opstillet, og sonderingen mellem de to handlinger heller ikke altid tydeliggjort. Nægtelsen af kirkelig vielse anden gang er ikke udtryk for nogen dom over menneskers forhold, men en tilkendegivelse af gentagelsens absurditet. Samvittighedskonflikten, præsten kan komme i, beror vel sjældnere på en bundethed til enkelte skriftsteder på den ene side og almindelig menneskekærlighed på den anden, end på en indsigt i, at han ved at vie fraskilte vælger at se bort fra den kirkelige vielses "eskatologisk" - forkyndende karakter og stille sig solidarisk med syndere i deres synd og rette sig efter deres ønske i erkendelse af, at vi ikke lever i himlen, men på jorden; samtidig med at han som kirkens tjener dog er sat til netop at

forkynde gudsriget.

Men når en sådan vielse nægtes, er det jo ikke synderne, men synden, der dømmes, som altid i forkyndelsen. Derved fastholdes vielsen som vielse og bliver ikke en til syvende og sidst ligegyldig handling. Og at det ikke er synderne, der dømmes, fremkommer ved brugen af den kirkelige velsignelse af et borgerligt indstiftet ægteskab, indgået af fraskilte. Forskellen mellem vielse og velsignelse kan jo ikke reduceres derhen, at det jo faktisk er det samme og i begge tilfælde en godkendelse, der hviler på en vurdering af bruddets karakter. Forskellen er en sondering mellem initiation og benediktation.

Den kirkelige velsignelse er en benediktationshandling, der netop som sådan kan meddeles borgerligt ægteforenede, selv om de har været fraskilte, da benediktation kan meddeles ethvert naturgivet forhold, når som helst.

Et borgerligt indstiftet ægteskab er jo først og fremmest en juridisk erklæring om to menneskers legale samliv; den pålægger de samlevende et ansvar i det sociale aspekt. Kirkelig vielse af fraskilte fra et borgerligt indstiftet ægteskab er der derfor principielt intet til hinder for. Initiationshandlingen er her ingen absurditet, for et borgerligt indstiftet ægteskab adskiller sig vel social-etisk, men ikke kirkeligt-kristeligt, fra en trofast, varig forbindelse mellem to mennesker uden borgerlig legalisering. Ægteskabets naturgivne oprettelse er de kontraherende parterers consensus og ikke borgmesterkontorets godkendelse, hvadenten samlivet har fået sexuel fuldbyrdelse eller ej. For den borgerlige ordens skyld kan man vel være interesseret i en juridisk legalisering; men evangeliet er jo ikke borgerlig moral og Guds dom eller frikendelse, ikke identisk med samfundets, ligesom kirkens holdning i dette spørgsmål ikke skal lade sig justere af tidens moralske og socialfilosofiske bevidsthed for på den måde at "følge med tiden". ■

VI HAR MODTAGET:

FOLKEKIRKELIGT MENIGHEDSLIV

JEG ser, at man gerne vil åbne sine spalter for artikler udefra i det kirkelige tidsskrift Re-formatio, som jeg gerne læser. Jeg vil derfor gerne benytte mig af tilbudet og fremkomme med nogle tanker, som jeg har gjort mig angående folkekirkeligt menighedsliv.

Det forekommer mig i nogen grad, ved at læse artiklerne i tidsskriftet, at de kredse der er ansvarlige medarbejdere og skribenter for Re-formatio ikke er særlig meget interesseret i det, man forstår ved begrebet folkekirkeligt menighedsliv, set i reformatorisk belysning, men derimod er mere optaget af, hvad romersk og anglikansk kirke- og gudstjenesteliv står for.

Jeg har lyst til at fremføre et lille uddrag fra en artikel, skrevet i årbogen "Dansk Kirkeliv" med overskriften "Menighedens Gudstjeneste" fra 1955, af professor, dr. theol. Regin Prenter. Det hedder deri således:

"Når man en rum tid har været borte fra Danmark og hovedsagelig har opholdt sig i katolske lande, kan man godt komme til at længes efter en dansk søndagsgudstjeneste. Det er vel i første række de danske salmer, man savner. Måske også prædikenen på mødersmålet. Skønt det er ikke helt så sikkert. Men der er i hvert fald en ting, man savner: menigheden. ...

Når man så var kommet langt bort og havde været foruden den danske evangeliske gudstjeneste en tid lang, opdagede man, at det egentlig ikke var ham, præsten, man savnede mest – selvom der også gik en taknemmelig tanke tilbage til den forkyndelse, man havde lyttet til nogle år. Men selv når man var meget glad ved sin egen præsts forkyndelse, var det ikke ham først og fremmest, man længtes efter, men den anonyme danske gudstjenestemenighed. Man kunne og ville ikke undvære præsten i gudstjenesten. Men set så langt

borte fra kom præsten ikke længere til at indtage den herskerrolle, han alt for tit tilegner sig i menighedens gudstjeneste. Han gled ind i billedet af menigheden. Han blev det, han skulle være: Guds tjener i menighedens gudstjeneste. Vi rejser ikke spørgsmålet, om vi kunne holde gudstjeneste uden ham. ... Men så meget er imidlertid klart, at uden menighed kan præsten ingen gudstjeneste holde.

Den romerske præst kan læse sin messe alene. Nej, strengt taget kan han det ikke. Hans 'ministrant', hjælperen, skal være der, ikke blot for at gå ham til hånde, men for at 'repræsentere' menigheden. Og så er det dog sådan, at det at frembære ofret, sådan som den romerske præst forstår dette, kan ske og sker også for den del af menigheden, som ikke er nærværende, ja, navnlig for den, 'for levende og døde'.

Den evangeliske præst kan nu slet ikke holde gudstjeneste uden menigheden. For det er menigheden, der frembærer ofret til Gud, bønnens, bekendelsens, lovsangens og livets offer. Han står der midt i denne menighed med det ord og med det sakrament, som er det eneste, der giver menigheden noget at ofre, fordi det er det ord og det sakrament alene, som giver menigheden noget at bekende, noget at bede om og lovsynge for og – noget at leve for. Men han står der altså ikke, fordi det er hans part i gudstjenesten, der er det 'egentlige'. Han står der for som Guds tjener i menigheden at være med i frembærelsen af takofret. Dette, menighedens takoffer, er gudstjenesten. Gudstjenesten er menighedens, ikke præstens. Den er præstens gudstjeneste i samme omfang, hvori han selv er lem af den gudstjenestefejrende menighed."

Så langt Regin Prenter. Det forekommer mig, at jeg ved at læse artiklerne i Re-formatio får det indtryk, at

kredsen bag Re-formatio befinder sig et godt stykke fra de tanker dr. Prenter her gør sig til talsmand for. Efter min mening og det kendskab jeg har efter mange års læsning og granskning i de problemer, er dr. Prenters artikel helt igennem fremført i den ånd og stil, som også kommer til udtryk i den evangelisk-lutherske kirkes reformatoriske læreskrifter, d. v. s. Confessio Augustana først og fremmest, men også

andre reformatoriske skrifter. Det skulle dog gerne være ånden i kirken læreskrifter der skulle præge den danske folkekirkes søndagsgudstjeneste. Jeg vil mene, at det er det den folkekirkelige sognemenighed må forvente at se hen til, når den deltager i gudstjenesten.

P. S. Nielsen,
kordegn og kirketjener
ved Klosterkirken i Randers.

AVE MARIA

AF PASTOR FREDE MØLLER, VISSENBJERG

DEN verdslige verden har besluttet, at året 1975 skal være et internationalt kvindeår. Man har vedtaget, at netop i dette år vil man gøre en ekstra indsats for at forbedre kvindens stilling i samfundet. Nu skal det være slut med diskrimination og anden ringeagt. Nu skal der være absolut ligeberettigelse, og man helmer ikke, før der er nøjagtig lige mange mænd og kvinder på enhver arbejdsplads og i de forskellige stillinger. Jeg skal ikke sige et ondt ord om kampen for at skaffe bedre kår for kvinder. Det er helt i orden, at der bliver lige løn for lige arbejde, uanset køn, og det er helt i orden, at kvinder har samme adgang til arbejde som mænd, uden at der skal skeles til, om der er udsigt til graviditet og dermed følgende barselsorlov. Det er i orden, at vi kommer bort fra den slags diskrimination. — Men når det er sagt, kommer man ikke uden om, at der er noget underligt "presset" over tanken om et internationalt kvindeår. For det er, som ville man sige: Nu ta'r vi os sammen og gør noget ved det i år, for så får vi da lukket munden på alle disse utilfredse kvinder, og så kan 1976 blive et rigtigt mande-år! Sådan tænker man vel ikke, men det er, som om det ligger i luften alligevel. Vi har også

fået bagsiden af medaljonen at se. Kvindesagsforkæmpere har nemlig en tendens til at falde i den modsatte grøft, og så bliver det til mandehad, og hvad er det andet end diskrimination — bare til den modsatte side? Kvindelejligheder på Femø med 'Adgang Forbudt' for de stakkels mænd — er det ikke bare at vende det hele på hovedet, for så at få de samme problemer bare på den modsatte fløj? Det er en af bagsiderne, og det er, hvad man kan møde i utallige kronikker og artikler i aviser og ugeblade netop i denne tid, fordi der er nogen, som er åh! — så begejstret for ideen om det internationale kvindeår. Og forleden kunne man læse om et nyt, pikant påfund. Var det ikke en ide at få en kvindelig biskop, nu da vi har dette så vidunderlige kvindeår?? Og ville det ikke være overordentlig pikant, om denne "kvindebiskop" netop kom frem i København, hvor det er tradition, at biskoppen opfattes som den øverste blandt ligemænd? Disse tanker har været luftet (med kirkeministeriets departementschefs velsignelse!). Før man gør noget overilet, skal man bare være klar over een ting, og det er: Får vi en kvindelig biskop (i København eller et andet sted), så er det det samme som overhovedet ikke at få nogen biskop

vedkommende sted. For nøjagtig ligesom kvinder ikke kan blive præster, kan de selvfølgelig heller ikke blive biskopper, og det ville blot være en provokation uden lige, om man forsøgte at få det gennemført. Guds ord og vor kirkes tradition siger utrykkeligt, at kvinder ikke kan eller må sidde i præsteembede. Det har intet med diskrimination at gøre. Det er derimod et udtryk for Guds vilje, og den skal vi ikke sætte os op imod. Når Gud siger, at sådan skal det være, så skal vi bøje os og lade være med at gøre modstand. Men se — det er netop dette, som vi mennesker har så uendelig svært ved. Vi vil derfor nu prøve at rette vort blik og vore tanker mod et menneske, som lærte den kunst at bøje sig, — et menneske, som sagde til Gud: Ske din vilje. Det kunne jo være, at du og jeg også kunne lære noget i den forbindelse.

Det er ikke så længe siden det var jul, og da hørte vi som bekendt om Jesus og hans fødsel. Nu skal vi kikke lidt nærmere på den kvinde, som blev hans mor. Når det nu er et kvindeår, er det udmærket at kikke lidt på Maria, så vi af hende kan lære, hvordan såvel mænd som kvinder skal opføre sig, når Gud taler, og når Gud vil noget. Desuden har der været en underlig tendens til at ringeagte jomfru Maria. Måske skyldes det, at man er så hundeanst for at blive stemplet som katolik, og derfor har man automatisk valgt den modsatte grøft. Det skal indrømmes, at den romersk-katolske kirke har overdrevet jomfru Marias stilling, men så skal det også siges, at vor kirke — den evangelisk-lutherske kirke — i tilsvarende grad har undervurderet hendes stilling og ringeagtet hende, og så kan man jo altid diskutere, hvad der er værst. Lad os derfor gribe i vor egen barm og spørge os selv, om vi har forsømt at få øjnene op for, hvad jomfru Maria betyder — for kirken og for os. Vi vil gøre det ved at se lidt nærmere på de tekster, som fortæller om Maria, og da vil det vise sig, at

nogle af os har været lidt for hurtige til at læse hen over det, som Maria gjorde. Naturligvis skal vi ikke føres til en romersk-katolsk overdrivelse. Nej, meningen er: Vi skal lære at ære jomfru Maria, at mindes hende med glæde og taknemmelighed, at saligprise hende, d. v. s. prise hende lykkelig, fordi hun blev Jesu mor, og dermed nå frem til også at elske hende, sådan som man fornemmer, det er tilfældet for evangelisternes vedkommende, når de i al forsigtighed tegner billedet af den kvinde, Gud valgte til at være frelserens moder.

Kikker vi på Lukasevangeliet, kap. 1, hører vi først om bebudelsen: Englen Gabriel besøger en jomfru i den lille landsby Nazareth i Galilæa. Hør engang, hvad englen Gabriel siger til Maria som hilsen: "Vær hilset, du benådede, Herren er med dig, du velsignede blandt kvinder" (v. 28). Her har vi de ord, som er grundlag for den folkekære bøn "Ave Maria". Denne bøn er altså hentet lige ud af de bibelske tekster, og den lyder sådan:

Hil dig, Maria, fuld af nåde,
velsignet er du blandt kvinder,
og velsignet dit livs frugt Jesus.

Det første, vi altså får at vide om Maria, er: Hun er benådet. At hun er benådet — eller fuld af nåde — betyder ikke, at hun er syndfri. Romerkirken siger, at Maria er født syndfri, d. v. s. at arvesynden er blevet unddraget hende, ganske vist ikke på grund af hendes egen fortjeneste, men på grund af Kristus. Men dertil må vi sige, at det har ingen hold i virkeligheden. Det er et ubibelsk dogme, som ovenikøbet ødelægger det store, som ligger i, at den store, vældige Gud lader sig føde af en ganske almindelig, fattig pige, sådan som det så udmærket kommer frem i en af vore julesalmer: "En fattig jomfru sad i løn og fødte Himlens kongesøn" (DS 85). Når hun kaldes benådet, betyder det: Hun er omfattet af den troskab og den kærlighed, som Gud har til Israels folk, og dermed også til

hende. Det hebraiske ord for nåde udtrykker, at Gud står ved sit ord. Der er tale om pagtstroskab. Han er den, der ikke svigter. Det er den enestående. Men der ligger mere i det, når Maria får at vide, at hun er benådet. Det kommer frem, da englen siger: "Herren er med dig, du velsignede blandt kvinder". Her siges det ganske klart, at der er noget særligt ved Maria fremfor andre kvinder. Hun er udvalgt til en ganske bestemt tjeneste, og derfor kaldes hun den velsignede blandt kvinder. Vi kan også sige det, som Asschenfeldt-Hansen siger det i sit værk "Fra Guldgruben", at vi må kalde jomfru Maria for "kvinde-slægtens fineste og ædleste blomst". Og han siger videre: "Allerede i den lange række af forfædre havde Herren udvalgt hende. Nu var tidens fylde kommen, da Guds evige ord skulle blive kød og tage bolig iblandt os, skulle 'fødes af en kvinde, fødes under loven'". At Maria ikke var syndfri, ses også deraf, at hun blev forfærdet ved englens hilsen. Det er et træk, vi gang på gang møder i Bibelen. Vi kan for eksempel nævne det sted i Dommerbogen, hvor Samsons fødsel bebudes. Herrens engel viser sig for Manoa og dennes hustru, og der går nogen tid, før det bliver klart for Manoa, at det virkelig er en engel fra Gud, han er i kontakt med, og så er det, han siger til sin hustru: "Vi er dødsens, thi vi har set Gud" (Dom. 13, 22). Når et syndigt menneske ser Gud, kan det ikke længere leve. Det er den tanke, der ligger bag, og den stammer fra 2. Mos. 33, 20, hvor Gud siger til Moses: "Du kan ikke skue mit åsyn, thi intet menneske kan se mig og leve". Guds storhed og hellighed er så overvældende, at den dræber. Derfor er det nødvendigt, at mennesker så at sige omkranses med nåde, når Gud åbenbarer sig i skikkelse af en engel. Det er også det, der sker med jomfru Maria. Man kan måske endda sige, at hun allerede på dette tidspunkt beskyttes af den Kristus, som hun skal føde. Mari-

as syndighed skjules allerede på dette tidspunkt af Guds egen retfærdighed, som snart bliver kød. Dette svarer til, hvad der på dommens dag bliver tilfældet med os mennesker: Vor syndighed skjules af Kristi retfærdighed, vi omkranses af Guds nåde, og derfor går vi fri og slipper for at brænde op af Guds hellighed. — Marias syndighed gør, at hun bliver forfærdet, men takket være Guds omkransende nåde dør hun ikke, sådan som man skulle have ventet, og som hun vel også selv har tænkt og frygtet. Nej, for hun er benådet, udvalgt, Herren er med hende, hun er velsignet blandt kvinder. — Så står der videre om Maria: Hun "tænkte ved sig selv, hvad denne hilsen skulle betyde" (v. 29). Hun er klar over den risiko, hun befinder sig i. Hun er klar over, at der er noget i gære, men ikke hvad. Hun er bange, fordi hun føler sig blotet, ligesom Adam og Eva i Paradisets have. Hun kunne have haft lyst til at gemme sig i nogle buske eller i et mu-sehul, men der er ingen mulighed for at flygte. Hun står ansigt til ansigt med sendebudet fra Gud. Hvad mon det skal betyde? — Og så lyder de underlige ord i hendes øre: Hun skal ikke være bange, for hun har fundet nåde for Herrens øjne. Nu får hun at vide, at hun skal være mor, ikke til et almindeligt barn, men til Guds søn. Vi skal lægge mærke til en enkelt ting her. Foreløbig har Maria ikke sagt noget. Hun har kun tænkt noget. Når hun nu begynder at tale, skal vi lægge mærke til, at hun spørger, og i hendes spørgsmål ligger der blot det, at hun gerne vil have uddybet en enkelt ting. Vi møder ikke den skepsis og tvivl, som kom frem, da englen besøgte præsten Zakarias. Han ønskede vished, og han kunne slet ikke forstå, hvordan det skulle gå til, at han og hans kone skulle få børn, når de var så højt oppe i årene. — Maria spørger også om, hvordan det skal gå til, men kun for at få uddybet sagen lidt. For hun er jo jomfru. Hun er ikke gift. Hun er kun trolovet. Og så fortæller englen hende,

hvordan Guds plan er, og nu er vi nået til det afgørende punkt. Nu er vi nået dertil, hvor Maria ved, hvad hun behøver at vide. Englen har fortalt hende, at hun skal få et barn, og englen har også fortalt hende, at det ikke skal ske på naturlig måde, men at det skal være en jomfrufødsel. Hun skal føde et barn på en måde, som slet ikke kan lade sig gøre, nøjagtig ligesom tilfældet var med hendes slægtning Elisabeth, som var gift med Zakarias. En kvinde, højt oppe i årene og ufrugtbar, bliver med barn og føder en søn: Johannes. En anden kvinde, ugift og jomfru, bliver med barn ved Helligånden, og barnet, som skal fødes, det er Jesus. Hvordan kan det lade sig gøre? Jo, for intet er umuligt for Gud. Vi er nået til det afgørende punkt, sagde jeg. Jo, for selvom intet er umuligt for Gud, står det alligevel i menneskers magt at stå i vejen for Gud. For Gud er en kærlig Gud, og kærligheden virker ikke ved tvang. Det er derfor nu af afgørende betydning, om Maria siger ja til Guds plan, eller hun siger nej. Vi ved, hvordan det gik. Maria sagde: "Se, jeg er Herrens tjenerinde; mig ske efter dit ord" (v. 38). Hun sagde altså ja. Og så kan vi jo synes, at det var en skøn ting at sige ja til. Tænk, at få lov til at blive frelserens moder! — Ja, sådan kan vi tænke, men hvad mon Maria tænkte? At blive gravid uden at være gift — det sker der jo ikke så meget ved idag, men hvordan var det dengang? Ja, vi kan f. eks. læse, hvad der står i 5. Mos. 22, 23: "Når en mand inde i byen træffer en jomfru, der er trolovet med en anden, og har samleje med hende, skal I føre dem begge ud til byens port og stene dem til døde, pigen, fordi hun ikke skreg om hjælp i byen, og manden, fordi han krænkede sin næstes brud. Således skal du udrydde det onde af din midte". Det er et af stederne, hvor der tales herom. Straffen, som Maria altså kunne vente, var døden. Det må hun have vidst som gudfrygtig kvinde, og hun kunne jo ikke forvente,

de skulle tro på, at hun var gravid ved Helligånden. De ville nok sige, at den skulle hun længere ud på landet med! — Men hun sagde ja, selvom hun vidste, hvad det kunne indebære. Hun vidste, hun var udvalgt til noget stort, og derfor sagde hun ja. Hun sagde ja, selvom hun vel egentlig ikke forstod ret meget af det hele. Dette er meget væsentligt.

Og i de følgende tider oplever hun forunderlige ting. Først, da hun besøger sin slægtning Elisabeth. Her oplever hun, hvorledes Elisabeth næsten gentager englens hilsen, ja, Elisabeth råber det ud med høj røst: "Velsignet er du blandt kvinder, og velsignet dit livs frugt" (Luk. 1, 42). Det er ikke for ingenting, at det barn, Elisabeth ventte, er den Johannes Døber, som skal berede vej for Jesus. Vi får at vide, at fostret sprang i Elisabeths liv, og hun blev fyldt af Helligånden. Det er altså ikke Elisabeths egne ord. Hun er fyldt af Helligånden, hun er inspireret af Gud, og så er det, hun siger: "Hvoraf kommer det, at min Herres moder besøger mig?" (v. 43). Hun kalder Maria "min Herres moder", og Jesus er på det tidspunkt et få dage gammelt foster i Marias moderliv. Mon vi er helt klar over, hvad det betyder? Det vil sige: Allerede som et foster på få dage er inkarnationen sket, hvilket også støttes af udtrykket "dit livs frugt". Og allerede på dette tidspunkt kaldes Maria "Herrens moder", — på grundsproget bruges her ordet "Kyrios", som er betegnelsen for Gud. Det er altså ganske korrekt, når Kirken benævner Maria "Guds moder", for Jesus er ikke bare et almindeligt menneske. Han er både helt igennem menneske og helt igennem Gud. Kirken fastslog dogmet om den hellige Gudsmoder for at tage afstand fra kættere, som mente, at Jesus blot var et menneske. Nej, Jesus er både Gud og menneske, og Gud blev menneske, og dette er realiseret allerede få dage efter undfangelsen. Hvilke konsekvenser får ikke denne tanke, når den mødes med en

helt anden tanke, nemlig den tanke, at man har lov til at fjerne et foster fra kvindens livmoder indtil 12. svangerskabsuge og i visse tilfælde indtil 16. uge! – Tanken her svarer ganske nøje til, hvad allerede David skrev i Ps. 139, 16: "Som foster så dine øjne mig". Altså: inspireret af Gud Helligånd udtaler Elisabeth, at Maria er den kvinde, som skal være Guds moder, og lidt senere siger samme Elisabeth: "Salig er hun, som troede" (v. 45). Maria er salig, d.v.s. lykkelig, fordi hun ikke regnede med sine egne muligheder og sine egne tanker, men sagde ja til Gud, selv om hun ikke forstod ret meget af, hvad der skulle ske. Og hun er salig, fordi hun troede på Gud på trods af den risiko, som lå i netop at sige ja til at blive Guds jomfru-mor". – Da Maria har hørt Elisabeth sige disse ting, inspireret af Helligånden, er det, hun bryder ud i lovsang til Gud. Jo, for lovsang er en konsekvens af mødet med Gud. Det er det for Maria, og det er det for os, som lever den dag i dag. Det er, som den hellige Jakob skriver: "Er nogen vel til mode, skal han synge lovsange!" (Jak. 5, 13). Vi har bevaret Marias lovsang, og vi synger den stadig i vesperen. Maria siger om Gud: "Han har set i nåde til sin ringe tjenerinde. Se, herefter skal alle slægter prise mig salig, thi den Mægtige har gjort store ting imod mig" (v. 48f.). Alle slægter skal fremover prise Maria salig, fordi hun fik lov til at blive Guds moder. Grundtvig er med i denne lovsang: "Gud os gav sin Søn til broder, Jesus Kristus, Gud og mand, salig prise vi hans moder, Himlens brud i jomfrustand" (DS 411, v. 2). Og vi skal prise hende, fordi hun sagde ja til Gud, hvor en anden kvinde i tidernes morgen sagde nej til Gud. Man har sagt, at Maria på en måde er den nye Eva (EVA – AVE). Den første Eva var årsag til, at fortabelsen kom ind i verden. Nu sker der det, at Maria ved at sige ja bliver Guds redskab til at få frelsen ind i verden, sådan at alt igen kan blive såre godt. Hun bli-

ver så at sige en port for den nyskabelse, som Gud har planlagt, og det af en eneste grund: Hun stiller sig til rådighed for Gud. Hun gør ikke modstand. Hun siger: "Mig ske efter dit ord". – "Jeg er Herrens tjenerinde".

Og skal vi så følge hende op gennem frelseshistorien, ja, så skal vi standse ved nogle ord, som er typiske for hende og som går igen flere steder. Det kommer vi til om lidt. Selvfølgelig forstod hun ikke ret meget af det hele. Hvordan skulle hun kunne det? Man kan jo spekulere på, hvad hun mon som ung mor har gået og tænkt, når hun gik og puslede med sit barn. Der var jo ikke noget særligt at se ved dette barn. Jeg tror, han har opført sig som alle mulige andre børn i den alder. Så mon ikke hun af og til har tænkt ved sig selv: Kan det mon være rigtigt, at denne lille fyr er Guds egen søn? Og mon ikke hun har tænkt på, hvor underligt det var at holde Guds søn i sine arme? – Hun oplevede, hvordan der kom vise mænd fra Østerland. De havde set en stjerne, og denne stjerne havde ledt dem til stalden, og vi får at vide, at de faldt ned og tilbad barnet. Ja, men man tilbæder kun Gud, altså er det rigtigt, at denne lille fyr er helt igennem Gud, og at Maria, barnets moder, er Guds moder. – Og oplevelsen med den gamle Simeon i templet, hvor Josef og Maria får at vide, at dette barn skal blive til fald og oprejsning for mange, og Maria får at vide, at hun skal lide megen smerte på grund af dette barn. Underlige oplevelser må det have været, og der står også tit, at Maria undrede sig over de ting, som blev sagt. Og hermed er vi nået til de ord, vi skal standse ved, – de ord, som er typiske for hende: "Hun gemte alle disse ord i sit hjerte og grundede over dem". Hun kunne have lagt det hele til side, fordi hun ikke forstod det. Sådan gør de fleste mennesker i dag, især når det drejer sig om kirke og kristendom. Så kaster man det hele over bord, fordi man ikke forstår så meget af det, og det gælder jo desvær-

re også tit mange kristne – og tit også du og jeg. Det ville være en god ide, om man tog ved lære af Maria, og i stedet gemte alle ordene i hjertet for at tage dem frem ved lejlighed og grunde over dem. – Da Jesus var 12 år gammel, blev han væk for sine forældre i Jerusalems tempel. De ledte efter ham med smerte, for det var deres dreng, og det er svært, når børn bliver borte for deres forældre. Tre dage efter fandt de ham – i templet, hvor han sad og snakkede med lærerne. Der står, at de blev slået af forundring (Luk. 2, 48). Vi følger Maria – fra forundring og mærkelige følelser – frem til en vis indsigt, da hun ved brylluppet i Kana står i nær kontakt med sønnen, og derfor kan sige til tjenerne: "Hvad som helst han siger, det skal I gøre" (Joh. 2, 5). – Smerten over at være mor netop til dette barn har hun også oplevet gang på gang. Som nævnt: De ledte efter ham med smerte, da han blev borte i Jerusalem. En anden gang har hun nok også undret sig med smerte. Hun kommer for at sige noget til Jesus, og da han får at vide, at hun er der og gerne vil tale med ham, er det, han siger: "Hvem er min moder, og hvem er mine brødre?" Så rakte han sin hånd ud over disciplene og sagde: "Se, her er min moder og mine brødre" (Mt. 12, 46ff). Ligesom i templet i Jerusalem viser Jesus her, at han bør være i det, som hænger sammen med Gud. Han går sine egne veje (børneopdragelse er ikke et godt tema ud fra denne tekst!), og derfor kan der opstå smertelige brud med familie og slægtinge. Mon ikke det har pint Maria at få denne besked? Men hun har ganske givet også gemt disse ord i sit hjerte og grundet over dem. – Så var det en anden gang, da Jesus var færdig med at prædike, at en kvinde opløftede sin røst og udbrød: "Saligt det moderliv, som bar dig, og det bryst, du diede". Men han svarede: "Ja, salige er de, som hører Guds ord og bevarer det" (Luk. 11, 27-28). Her er et bibelord, som ofte misfor-

stås. Det, kvinden gør, er: Hun priser Maria salig, sådan som Maria selv forudså, at det ville ske. Så har man ment, at Jesus ville sætte hende i rette. Men det er jo ikke rigtigt. Jesus går ikke i rette med hende. Han supplerer hende ved at sige noget mere om, hvad Maria gjorde, bortset fra at være hans mor. Vi skal nemlig lægge mærke til det lille ord "Ja". Jesus vil altså sige: Maria er salig, fordi hun er min moder, ja, men der er mere endnu at sige om den ting: Hun hørte Guds ord og bevarede det (Luk. 2, 19). (Luk. 2, 51). Det kostede hende tit smerte, men efterhånden voksede indsigt frem. Det sidste, vi hører om Maria, er: Hun kommer til at bo hos apostlen Johannes (Joh. 19, 27), og til allersidst står der i Ap. G. 1, 14: "Disse (apostlene) deltog alle enigt og udholdende i bønne sammen med nogle kvinder og Maria, Jesu moder, og hans brødre". Nu er Maria altså med i den første menighed. Det siger os lidt om, hvad det vil sige, at høre Guds ord og bevare det. Gør man det, vokser man efterhånden i indsigt og når til større forståelse. Sådan gik det med Maria. Derfor er hun salig. Derfor priser vi hende, som vi priser enhver salig, som lytter til Guds ord og bevarer det. Og så til sidst: Maria er et forbillede for os alle – for dig og mig. Vi har hverken lov eller råd til at vise ringeagt, når det er meningen, vi skal prise hende salig. Hun er eksemplet på, hvad Gud kan udrette, når vi mennesker ikke vil gøre hverken det hele eller det halve selv (hvad vi forøvrigt slet ikke kan!). Men det siger os også, at Gud vil bruge mennesker, når han skal udføre sine undergerninger. Vi kan så stå i vejen for ham, eller vi kan stille os til rådighed for ham. Som regel er det sådan, at vi står i vejen, og som regel står vi da i vejen for vor egen frelse. Stiller vi os til rådighed, ja, da kan vi opleve noget af det samme som Maria: at vi får lov til at blive en port for frelsen – til os selv og til andre, og er der noget stør-

re end dette: at være med i Guds riges sag, at være menneskefisker? – Det var Marias kald at blive Jesu Kristi mor. Det er dit og mit kald at lytte til ordet, at lade os sende ud og virke for, at mennesker får del i den frelse, som er så dyrekøbt, men desværre så ringeagtet. I stedet for at ringeagte dem, der stiller sig til rådighed, er det bedre at tage ved lære: Gå du hen og gør ligeså, sådan at det også må siges om dig: Salig er du, som hører Guds ord og bevarer det. – Amen.

(Ovenstående artikel er bearbejdet efter et foredrag, holdt i Gl. Tommerup missionshus for KF UM & K i januar 1975)

RETTELSE

til artiklen "Leve de gamle kønsroller" i nr. 1/1975 side 18-19. Artiklens slutning og pointe blev totalt ændret ved at et 'end' blev til et 'ved'. Den sidste sætning skal være:

Så hellere "krabask" end kvindelige præster!!

I anledning af samme artikel oplyser sognepræsten i Haslev, provst Sv. Aa. Nielsen, at "kvindegudstjenesten ikke foregik i Haslev sognekirke. Haslev kirke, præster, menighed o. s. v. har ikke lod og del i denne kvinde-messe".

Red.

I FUNDAMENTALISMENS TEGN

GUDS ORD ER LEVENDE. Aktuelt om Bibelen, Forkyndelsen og Missionen. Redaktør: N. O. Rasmussen. Udgivet af DANSK BIBEL-INSTITUT 1974. 256 Sider. Kr. 46 (incl. moms).

BOGEN indeholder 11 Artikler af 8 forskellige Forfattere. Den beskæftiger sig med Tidsanalyser på det videnskabelige, moralsk-religiøse og kulturpolitiske Område – med sporadiske Forsøg på at retablere et bastant verbalinspireret Bibelsyn og herpå at anvise Forkyndelsen et autoritativt Indhold og teologisk at befæste Ansvar og Alvor i den kristne Missions Sigte.

Dette må stort set siges at være en aktuel, påkrævet Opgave. Og enhver positiv Løsning i Spørgsmålet om Menneskehedens åndelige og kosmiske Krise må påskønnes.

Det kan dog ikke nægtes, at Bogen ved Siden af sit gode Sigte og mange positive Detailler skæmmes af adskil-

lige "Skønhedspletter" – især på rent teologiske Områder – i dens Forhold til Forsøget på at fastholde et Bibelsyn, der ikke bare, som tænkt, bliver en Hjælp, men som rejser Vanskeligheder for Troen på Steder, hvor disse hverken er eller bør være.

For det første er det altid betænkeligt uden videre at sætte Lighedstegn mellem Guds "ORD" og et hvilket som helst nedskrevet kanonisk Bibelord og videre påstå, at det restløst er "hele Skriftens Budskab" (forstået efter Bogstaven), vi er sat til at forkynde i den kristne Kirke. Ikke al "Bibelkritik" er vantro Rationalisme, beroende på "subjective Kriterier". Man undgår da heller ikke at tale om, at Skriften har et "Centrum", som alt skal bringes i Forhold til. En kristologisk Tolkning af Skriften er i sig selv en Slags Bibelkritik og netop som sådan kristeligt ret og legitim.

For det andet har det altid undret mig at se den Frimodighed, hvormed man anvender såvel Inkarnationsdog-

met som To-naturlæren på Skriftsynet. Det første i Regelen for at hævde Skriftens menneskelige Side. Den anden for at fastholde "Ordet" som Lov og Evangelium i deres indbyrdes Forskel og Samhørighed. – Men Dogmerne angår nu det Guds ORD, der blev Kød i Jesus af Nazareth, og kan ikke med nogen Ret overføres på Skriften, som i sin profetiske og apostoliske Skikkelse er Vidnesbyrd om "ORDET" – og ikke uden videre identisk med det. Og hermed er Bibelens Inspiration på ingen Måde fornægtet.

Det er i øvrigt karakteristisk, at Mangel på sakramentalt Kristendoms-syn gør Spørgsmålet om Bibelsynet særlig nærgående og mange Løsninger herpå krampagtige.

Selvfølge er den egentlige Theologi ikke forudsætningsløs, som "Videnskaben" påstås at være. Men også Theologien må arbejde efter den Metode, som Tankens Struktur nu engang anviser den, – men samtidig forstå, at denne Metode i sig selv afskærer den fra at begribe den egentlige teologiske Sandhed. Der er Sider af Evangeliet, man må afholde sig fra at ville "forklare".

Det forekommer derfor også at være kættersk Inkarnationslære, der ud fra Tanken om "Gudmennesket på Jorden" (S. 84) vil gøre Åbenbaringen til overvejende Kundskabsmeddelelse, der kan hente formal Autoritet i et "fejlfrit" profetisk-apostolisk Ord; ligesom Jesu egen tids- og stedskonkrete Menneskelighed forflygtiges ved Påstanden om, at hans "Syn" på Gamle Testamentes formelle Side (Struktur og Forfattere) skal være absolut normativt for os. Man løser herved Sandhedsmeddelelsen fra hans Persons Totalitet (– at ORDET blev Kød) og gør den intellektualistisk i dårlig Forstand.

Nogle af de delvis bedste Afsnit i Bogen er skrevet af Carl Fr. Wisløff – navnlig de sidste, hvor de vigtigste spørgsmål om Frelsens Art ("Frelse i Dag! ?") bliver behandlet og klart besvaret; og de fundamentale Principper

for ydre og indre Mission bliver fremført med en velbegrunnet Afvisning af den Tilpasningsteknik, vi så ofte møder i Forsøg på at gøre Kristendommen og Gudstjenesten "vedkommende" og forståelig for Nutidsmennesker un-Experimenternes brogede Forvirring.

Men, – alt i alt en givende Bog at fordybe sig i, når den læses med vågen Kritik af de ofte alt for eensporet cementerede Standpunkter og deres Konsekvenser.

O. Lund Pallesen

M. Basilea Schlink: Min livsvej – Gud fuldender. Lohses Forlag. Oversat af Johanne Maribo Pedersen.

NÅR man i tidens løb har læst og glædet sig over Basilea Schlinks bøger og skrifter, er det dejligt at lære hende selv at kende, som man gør det i hendes selvbiografi: Min livsvej, hvoraf 2. del nu foreligger i dansk oversættelse med undertitlen: Gud fuldender.

Bogen er et gribende vidnesbyrd af en sand Guds tjenerinde, der hele sit liv har forsøgt at leve Ham nær og efterleve Hans vilje i alt – selv i de mindste detaljer.

Mutter Basilea har altid været at finde i frontlinien i den kamp, der kæmpes mod ondskabens åndemagter i himmelrummet. Ofte er hun også blevet angrebet i ryggen – af kristne, som har misforstået hende eller direkte bagvasket og smædet hende. Men i det alt sammen finder hun en kærlig Faders hånd, som vender alt til det bedste.

Mange gange får hun lov bogstaveligt på sin krop at føle det, hun kaldes til at kaste lys over i sin forkyndelse – lige fra den dybeste Gudsforladthed og fortvivlelse over sin synd til den himmelske glædes tinder.

Israel indtager en særlig plads i

Mutter Basileas hjerte. Hun siger selv, at Gud under en stille periode i bøn såede "kærligheden til Israel som et frø født ud af angeren". Hitlers bestialske forbrydelser mod det jødiske folk – og mod hele verden – er en tung byrde, som hun og dermed Mariasøstrene har taget på deres skuldre; de prøver nu gennem kærlighed, forbøn og soning at gøre noget af det godt igen.

Det er betagende læsning fra først til sidst – ikke mindst på grund af den selvkritik og sande ydmyghed, der lyser én i møde fra hver side.

Man kunne fristes til at sætte sidste vers fra Salme 73 som motto for Mutter Basileas liv, som vi lærer det at kende i denne bog: Men at leve Gud nær er min lykke, min lid har jeg sat til den Herre HERREN, at jeg kan vidne om alle dine gerninger.

Kirsten I. Hoffmann

Larry Christenson: Hva med dåpen? Udgiver: Agape, Boks 542, Sentrum, Oslo 1, Norge. 2,50 norske kr.

DEN karismatiske vækkelse går sin "sejrsang" over hele verden – også i Danmark. Senest har der været afholdt en skandinavisk lederkonference i Roskilde, som af mange menes at få afgørende betydning for fremtiden. Denne verdensomspændende fornyelse er kendetegnet ved en entusiastisk Kristus-grebethed, fornyet vidneglæde, tungetale og helbredelse ved bøn, og en overstrømmende kærlighed mellem kristne fra forskellige konfessioner. Desværre har man også inden for store dele af vækkelsen kunnet spore en mere eller mindre udtalt foragt for "læren". – "Bare vi har livet, så skidt med læren", er den devise, mange køber på. Og det er da rigtigt, at død ortodoksi frelser ingen. Livet findes i JESUS; derfor drejer det sig om at

komme i en holdbar forbindelse med Ham. Jo, vi må sige: Det er LIVET, det drejer sig om. Men hvor det sker på bekostning af "læren", skaber det rodløse, forvirrede kristne, der lader sig lede af enhver lærdomsvind. Dette gælder i særlig grad, når spørgsmålet er om dåben. Mange – især nyomvendte unge – der er blevet grebet af den karismatiske vækkelse, er kommet i tvivl om deres barnedåbs gyldighed, og mange er blevet gendøbt. Dette er så meget mere bedrøveligt, fordi der jo ellers er meget godt i den karismatiske vækkelse.

Der har længe været behov for et åndsmyndigt ord om disse ting. Og dette "ord til rette tid" forekommer mig at findes i et lille hæfte, som for nylig er udgivet i Norge af et luthersk, karismatisk fællesskab, AGAPE, som ledes af sømandspræst Hans Jacob Frøen. Titlen er: "Hva med dåpen?" og forfatteren er Larry Christenson, amerikansk luthersk præst og en fremtrædende personlighed inden for den karismatiske vækkelse i USA. Han har også begået bestselleren: "Den kristne familie" (den være hermed anbefalet).

I "Hva med dåpen?" tales klare og tydelige ord om vores barnedåb og dens gave – af en af den karismatiske vækkelses ledende folk. Det er bemærkelsesværdigt – og glædeligt.

Hæftet har et sjælesørgerisk sigte. Forfatteren har selv været i dåbs-krise. "Åndsødte" venner kom og fortalte, at nu havde de taget deres "egen afgørelse" og var blevet rigtig døbt. Dette sammen med Karl Barths kritik af barnedåbspraksis førte ham ud i spørgsmålet, om ikke "troendes dåb" (voksendåb) var det eneste rigtige. – Men Gud viste ham, at Kirkens gamle grund er god nok – også hvad barnedåben angår.

I et afsnit om dåben og frelsen siges klare ord om, at syndernes forladelse og frelsen er knyttet nøje sammen med dåben. Dåben er badet til genfødsel. Dåben forener med Kristus. Dåben forener med andre kristne. Derefter føl-

ger et vældig godt afsnit om barnedåben, dens bibelske begrundelse, og traditionens betydning. Vi får vægtige udtalelser af Karl Boehm og Edmund Schlink. Interessant er det at læse, at indvendingerne imod barnedåben først for alvor begyndte i det 16. århundrede – ikke på grund af fornyet Skrift-studium, men på grund af en ny rationalistisk forståelse af mennesket.

Jeg citerer fra afsnittet om neddykningsdåb: "Ikke desto mindre, når kirken i dag søger at berike sitt tilbedelses- og sakramentliv kan den godt ta i betragtning en gjenoppliving av den gamle og meningsfulde praksis med neddykning". Exorcisme ved dåben berøres, og der gøres op med den sorgløse, "folkekirkelige" dåbspraksis, som vi jo kender alt for godt. – Gendåb afvises som en umulighed – kærligt men bestemt.

Hæftet afsluttes med et kort afsnit om dåben med Helligånden. Dette afsnit er efter min mening meget svagt. Det kniber altid, når den karismatiske vækkelses folk teologisk skal begrunde

deres forkyndelse om "Åndens dåb". Alligevel er det glædeligt at se, at her ikke tales så bombastisk om "Åndens dåb", som det er tilfældet hos pinsevennerne. Desværre har pinsefolkenes "second-blessing-theology" tidligere fulgt store dele af den karismatiske vækkelse og har dermed forkludret begreberne for mange.

Med dette hæfte har vi fået en god hjælp til dem, der går med dåbs-problemer. Mon ikke alle dette blads læsere vil være enige med forfatteren, når han gennem dette lille skrift vil sige til sine medkristne: Søg kun Gud og Hans gaver – bed med frimodighed om Åndskraft og Åndens fylde (dette er simpelthen nødvendigt i de sidste tiders tilspidsede åndskamp). Men byg ikke din salighed på disse Åndsvirkninger. Byg alene på Jesus og den frelse, Han vandt og erhvervede på Golgatha, og som Han rækker os gennem Ordet og Sakramenterne.

Henning Vad Nielsen,
indremissionær,
Tåstrup.

UANEDE MULIGHEDER FOR KIRKELIG BETJENING I FJERNSYNET

ALt hvad før vi fik i Kirke, kan nu æterbølger virke. Før vi gik til kommunionen, nu går vi bare på stationen, for Kirken er der som et lyn, blot vi åbner for fjernsyn. Ikke mere mas med konfirmander, som bare sidder der og fjanter. Mellem bryllupsfestens lækre retter optræder nu en lystig fætter,

som brud og brudgom sammensætter. Og under transmissionen om din næste kønt begravnes gamle Bedste. Den hele Kirke kan vi få gennem æterbølger små. Nu er der ikke mere brug for præster, thi vi er hverandres næster. Tak for alle bølger i vor æter, som op os bærer til Sankt Pæter!

T. K.

SELSKABET Dansk Tidegærds sommermøde i 1975 bliver afholdt i Løgumkloster fra mandag aften den 30. juni til lørdag middag den 5. juli.

Som det vil fremgå af det endelige program, vil der i år blive forsøgt nye veje både i henseende til dagsorden og i henseende til emnekreds. Med det sidste tænkes i særdeleshed på de tre studiegrupper, hvor den første bl. a. vil behandle det dagsaktuelle salmedigt-ningsproblem, den anden vil tilbyde lektioner i renæssancens gamle stildanse, og den tredje i naturlig forbindelse hermed tilbyder interesserede sammen-spil i den tilsvarende musik.

Tekst og tone:

Som sædvanlig vil arbejdet med teksten, den bibelske psalme, og tonerne, den gregorianske sang på dansk, indtage den centrale plads i dagens arbejde med Det Danske Antifonale I som arbejdsbog; men i modsætning til tidligere sommermøder vil man i år forsøge at samle den tekstlige gennemgang (bibeltimerne) og den musikalske indøvning (sangtimerne) til et hele med tekstlig forståelse og sanglig udførelse i gensidig belysning. Den tætte forening af ord og toner, som er af central betydning i tidesangen, vil blive belyst af syv instruktører i gensidig vekselvirkning:

Provst Erich Alshauge.
Fhv. skoleinspektør Erling Bråhm.
Domorganist Ethan Rosenkilde Larsen.
Organist Tage Poulsen.
Sognepræst, dr. theol. Regin Prenter.
Organist, mag. art. Torben Schousboe.
Organist, dr. theol. h. c. Finn Viderø.

Foredrag:

Professor, dr. theol. Bent Noack: "En bibelsk 'psalme'".
Docent ved Lunds Universitet, dr. phil.

Folke Bohlin: "Folkelig gregoriansk sangs overleven i svensk gudstjenesteliv til op mod slutningen af 1900-tallet".

Studiegrupper:

- 1) "Salmer og åndelige sange! Hvad er hvad?" Under medvirken af Erling Brahm og Regin Prenter vil dette dagsaktuelle emne blive belyst med den bibelske psalme og den klassiske salme- og hymnedigtning som baggrund.
- 2) "Renæssancedans". Da rytmeform-nemmelse er nødvendig for en god sangudførelse, og udførelsen af de gamle stildanse kan gavne rytmesansen og i øvrigt virke afvekslende i dagsprogrammet, vil vi i år forsøgsvis tilbyde de interesserede lektioner i disse gamle stildanse ved hr. Knud Jansfort.
- 3) "Ensemblespil". Under ledelse af Ethan Rosenkilde Larsen vil der blive givet interesserede lejlighed til i samspil at dyrke den renæssancemusik, som er samtidig med stildansene.

Kirkemusik:

I løbet af sommermødet vil Finn Viderø give en orgelkoncert i Løgumkloster Kirke, og Tage Poulsens børne- og ungdomskor fra Stengårdskirken vil medvirke ved en musikaften. Desuden vil der i forbindelse med den daglige tidesang i kirken blive udført kirkemusik under medvirken af mødedeltagerne.

*

Det detaljerede program vil snarest blive udsendt og vil indeholde oplysninger om tilmelding, priser, mulighed for tilskud m.v. (menighedsrådene får forventelig tilladelse til at yde tilskud til organister, kirkesangere og menighedsrådsmedlemmer).

Yderligere oplysninger fåes hos Selskabet Dansk Tidegærds sekretær, stud. mag. Steen Plesner, Chr. Winthersvej 17, 1860 København V. Tlf. 01-31 07 73 eller 01-11 72 52.

KIRKELIG FAMILIELEJR 1975

på Sundeved-Centret, Stenderup Kirkebakke, 6400 Sønderborg, tlf. 04-4671 21

Torsdag den 24. juli
19.00 Messe. Prædikant, pastor Johs. Lærkes, Egen.

Fredag den 25. juli
8.30 Laudes.
10.00 Pastor Frank Nør, Emmersbæk: Gudstjenestelivet i Bibelen.
17.30 Vesper. Prædikant, pastor H. C. Christensen, Agri.
19.30 Foredrag ved Søster Ragna, Randers: Det kristne familieliv.
22.00 Completorium.

Lørdag den 26. juli
8.30 Laudes.
10.00 Pastor Th. Kühl, Løjt Kirkeby: Nådebidlerne i Bibelen.
17.30 Vesper. Prædikant, pastor J. Bækgaard Thomsen, Rinkenæs.
22.00 Completorium.

Søndag den 27. juli
10.00 Højmesse. Prædikant, pastor Poul Exner, Albertslund.
17.30 Vesper. Prædikant, pastor John Sørensen, Dreslette.
22.00 Completorium.

Mandag den 28. juli
8.30 Laudes.
10.00 Pastor Søren Ruager, Rindum: Nådebidlerne i Bibelen.
17.30 Vesper. Prædikant, pastor Hakon Bojsen, Silkeborg.
22.00 Completorium.

Tirsdag den 29. juli
8.30 Laudes.
10.00 Provst Erich Alshauge, Oksbøl: Livet med Gud i Bibelen.
17.30 Vesper. Prædikant, pastor H. O. Okkels, Sdr. Hygum.
19.30 Foredrag ved indremissionær Henning Vad Nielsen, Tåstrup.
22.00 Completorium.

Onsdag den 30. juli
8.30 Laudes.
10.00 Pastor J. Glenthøj, Borum: Embede og det almindelige præstedømme i Bibelen.

17.30 Vesper. Prædikant, pastor Frede Møller, Vissenbjerg.
22.00 Completorium.

Torsdag den 31. juli
8.30 Laudes.
10.00 Messe. Prædikant, pastor Poul Ulsdal, Hemmet.

For børnene og de unge.
Hver formiddag, når der er bibeltimer kl. 10, vil der være søndagsskole for børn under 12 år, ledet af Edel Poulsen, København, og undervisning af børn på 12 år og derover ved Knud Christensen, Frederikssund (Bibel medbringes).

Organist under hele lejren er Tage Jørgensen, Kibæk.
Overnatningsmuligheder og priser.

Man kan bo i eget telt eller campingvogn på lejrens campingplads. Campingvogne kan lejes hos: Dybbøl Karavan-Center, 6400 Sønderborg, telefon 04-44 12 00.

Lejraftgift: højst 20,- kr. pr. telt pr. døgn. — Man kan spise alle sine måltider i eget telt. — Man kan også spise nogle af måltiderne i Centret. — Man kan bo på Sundeved-Centret, og prisen herfor er: Overnatning (sengelinned medbringes)..... 22,- kr.
Morgenmad..... 10,- kr.
Middag, 2 retter + kaffe..... 17,- kr.
Aftensmad med the..... 16,- kr.
65,- kr.

Børn under 12 år halv pris.
Udgifterne i forbindelse med lejren, så som leje af kirken, betales gennem daglige kollekter ved vesperen.

Lejren ledes af:
Pastor Olav Fog, Blåhøj, 7330 Brande.
Tlf. 05-34 50 61.

Pastor Knud Christensen, Kirkegade 9, 3600 Frederikssund.
Tlf. 03-31 03 39.

Tilmelding sker til en af ovennævnte. Vi vil gerne vide, hvor mange børn der kommer med.

re-formatio

NR. 2 APRIL 1975 18. ÅRGANG

John Sørensen:

Samlet i samme organisme 26

Virringkonventet 26. - 28. maj 27

Erik Petré:

Kirkelig Fornylse. Hvad er
dens program? 28

Knud Christensen:

Audiens i Wien 30

O. Lund Pallesen:

Om ægteskabet og dets indgåelse 32

P. S. Nielsen:

Folkekirkeligt menighedsliv 35

Frede Møller:

Ave Maria 36

O. Lund Pallesen:

I fundamentalismens tegn. -
Læst: Guds ord er levende 42

Kirsten I. Hoffmann:

Læst: M. Basilea Schlink: Min
livsvej - Gud fuldender 43

Henning Vad Nielsen:

Læst: Larry Christenson: Hva
med dåpen? 44

T. K.:

Uanede muligheder for kirkelig
betjening i Fjernsynet 45

Meddelelser:

Selskabet Dansk Tidegærd 46

Kirkelig familieejr 1975 47

KIRKEDAGE

1975

I

FILSKOV

30. AUGUST - 1. SEPTEMBER
(Program bringes i næste nr.)

RE - FORMATIO udsendes af en
kreds af præster i den danske kirke.

Redaktør (ansvarshavende):

Sognepræst H. C. Christensen, Agri,
8420 Knebel. Telefon: (06) 36 55 39.

I redaktionen iøvrigt:

Pastor C. B. Hansen, Elmesvinget 14,
9000 Ålborg; sognepræst Sigurd Mejn-
dor, Hyllested, 8400 Ebeltoft; pastor
O. Lund Pallesen, Rustenborgvej 5,
2800 Lyngby; sognepræst Børge Riis-
gaard, 7673 Harboøre; sognepræst
Poul Ulsdal, 6893 Hemmet.

Ekspedition:

RE - FORMATIO ved overlærer Knud
Nørholm, Emdrupvej 37, 2100 Køben-
havn Ø. Postgiro 2 08 81 42. Telefon
(01) 20 29 71.

Bladet kommer i ca. 6 numre årligt og
koster 25 kr. - for studerende 18 kr.

Sats: Anders Studsgård
på IBM Bold Face.

Tryk: Clausen off - set, Horsens.

NÆSTE stævne under mottoet
KIRKELIG SAMLING OM
BIBEL OG BEKENDELSE holdes
Kristi Himmelfartsdag den 8. maj
i Frederikssund kirke og præste-
gård.

Kl. 14 nadvergudstjeneste.
Kl. 16 taler generalvikaren for
den romersk - katolske kirkes bi-
skop i Danmark, pastor Lars Mes-
serschmidt: "Vor fælles nød".

På udvalgets vegne,
Knud Christensen.

RESERVERET POSTVÆSEN ET

5600 FREDERIKSSUND
KIRKEGÅDE 9
KNUD CHRISTENSEN
170 NR PASTOR